

راهنمای بهنگام رسانی اطلاعات
مکانی سرشماری و طرح های آماری
(روستایی)

مرکز آمار ایران
معاونت اقتصادی و محاسبات ملی
دفتر نقشه و اطلاعات مکانی

فهرست

صفحه

مقدمه.....	۳
۱- تعاریف مفاهیم نقشه های آماری.....	۴
۱-۱- نقشه آماری روستایی.....	۴
۲- بهنگام رسانی نقشه های روستایی.....	۵
۲-۱- تغییرات در نقشه های روستایی.....	۵
۳- روش بهنگام رسانی نقشه های روستایی.....	۶
۳-۱- برداشت مختصات با GPS دستی.....	۶
۴- مشخصات فنی نقشه های روستایی.....	۷
۴-۱- مشخصات نقشه ها در محیط AutoCAD.....	۷
۴-۲- جدول لایه های روستایی.....	۸
۴-۳- مشخصات نقشه ها در فرمت Shapefile.....	۹
۴-۳-۱- جدول توصیفی Shapefile ها.....	۱۰
۵- تحویل مدارک.....	۱۴
۶- پیوست ها.....	۱۵
۶-۱- پیوست ۱ (نکات مهم در بهنگام رسانی نقشه های روستایی).....	۱۵
۶-۲- پیوست ۲ (قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری).....	۱۶
۶-۳- پیوست ۳ (فرم مربوط به پرونده آبادی ها).....	۲۴

مقدمه

نقشه های روستایی در مقیاس ۱:۵۰۰۰۰ می باشد. از مهمترین لایه های نقشه های روستایی می توان به نقاط آبادی، لایه تقسیمات سیاسی و راهها اشاره نمود. این نقشه های روستایی، نقشه های پایه ۱:۵۰۰۰۰ سازمان نقشه برداری و سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح می باشد. به دلیل اینکه نقشه های روستایی برای ماموران سرشماری براحتی قابل استفاده باشد بعد ارتفاعی بر روی نقشه حذف شده است و نقشه های روستایی دارای منحنی میزان و نقاط ارتفاعی نمی باشند. اما برای غنی ماندن این نقشه ها اسامی عوارض طبیعی و مصنوعی بر روی نقشه ها باقی مانده است تا براحتی بتوان از این اسامی استفاده نمود.

با توجه به اینکه عناصر تقسیماتی در نقشه های آماری با کدهای آماری شناسایی می شوند در کنار نقشه های آماری شهری و روستایی فایل (با فرمت اکسل یا اکسس) به عنوان فایل جغرافیایی استان هم وجود دارد که کلیه عناصر تقسیمات سیاسی استان بصورت کد (آدرس) آماری در آن به تفکیک آمده است. کلیه عناصر تقسیماتی استان شامل استان، شهرستان، بخش، دهستان، محدوده شهر، آبادی که بر روی نقشه های روستایی وجود دارند باید در فایل جغرافیایی استان هم وجود داشته باشند و هیچ گونه مغایرتی بین نقشه و فایل جغرافیایی نباید وجود داشته باشد.

در این راهنما ابتدا مفاهیم پایه نقشه آماری روستایی توضیح داده می شود و سپس مشخصات این نقشه ها در فرمت Dwg و Shapefile ارائه می شود، پس از آن مراحل و روشهای بهنگام رسانی نقشه ها بررسی می گردد. برخی از تعاریف مورد نیاز در پیوست ها ارائه شده است.

۱- تعاریف مفاهیم نقشه های آماری

۱-۱- نقشه آماری روستایی

نقشه های آماری روستایی یک نقشه ی موضوعی با مقیاس ۱:۵۰۰۰۰ می باشد که به منظور راهنمایی مامورین سرشماری و آمارگیری در سطح کشور بجز مناطق شهری مورد استفاده قرار می گیرد. این نقشه شامل عوارض زیر می باشد: (فقط عوارض زیر در نقشه های روستایی مورد بهنگام رسانی قرار می گیرند)

۱- آبادی

۲- نقطه فرعی

۳- تقسیمات کشوری

۴- راه ها

۵- عوارض طبیعی

آبادی

آبادی، محدوده ای است واقع در یک دهستان، با حدود ثبتي یا عرفی مستقل در خارج از محدوده شهرها یا آبادی دیگر که به دلیل وجود فعالیت انسان در تمام یا بخشی از آن، قابل تشخیص بوده و معمولاً دارای نام خاصی است. آبادی یک نقطه جغرافیایی محسوب می شود و شامل اراضی کشاورزی و یا غیر کشاورزی و اماکن محل فعالیت یا سکونت انسان است. آبادی ممکن است یک ده، یک مزرعه، یک مکان، یک معدن و امثال آن باشد.

روستا: روستا نوعی از آبادی می باشد که دارای محدوده ثبتي یا عرفی مستقل بوده و عمدتاً برای سکونت مورد استفاده قرار می گیرد.

مزرعه: مزرعه نوعی آبادی است که دارای محدوده ثبتي یا عرفی مستقل می باشد و در آن فعالیت کشاورزی انجام می شود.

مکان: مکان نوعی آبادی است که دارای محدوده ثبتي یا عرفی مستقل می باشد و در آن فعالیت غیر کشاورزی انجام می شود مانند کارخانه، ایستگاه راه آهن، کارگاه، معدن و نظائر آنها.

مکان ممنوعه: مکانهایی مانند مراکز نظامی و انتظامی و پادگانها و مراکز مهم و حساس که دارای اهمیت نظامی و ... می باشند.

نقطه فرعی: در بعضی از آبادی ها به غیر از بافت مسکونی بهم پیوسته، نقاط پراکنده ای در حاشیه و در محدوده عرفی یا ثبتي آبادی وجود دارد. با توجه به اینکه این نقاط در اراضی همان آبادی قرار گرفته اند، جزء همان آبادی منظور می شوند، مانند قهوه خانه، چاه آب، مرکز پرورش دام و طیور یا امامزاده واقع در محدوده یک آبادی.

نکته ۱: ملاک تشخیص نقطه فرعی واقع شدن در محدوده و اراضی آبادی و عدم استقلال آن می باشد. همچنین نقاط فرعی باید دارای جمعیت یا فعالیت باشند.

تقسیمات کشوری

سطح پهناور کشور دارای محدوده های سیاسی و عناصر تقسیماتی می باشد که شامل مرز کشور، استان، شهرستان، بخش و دهستان بوده و محدوده شهرها و آبادیها در داخل محدوده تقسیمات کشوری واقع می شوند. این مرزها الزاماً بر عوارض توپوگرافی منطبق نبوده و بر اساس مصوبات هیات وزیران تعیین می شوند. برای تعریف دقیق عناصر تقسیماتی به پیوست ها و تعاریف وزارت کشور مراجعه شود.

راهها

مسیر عبور وسائط نقلیه یا عابر پیاده در خارج از مناطق شهری که ممکن است دارای زیرسازی، بستر آسفالت و ابنیه فنی بوده و یا فاقد آن باشد.

انواع راههای نقشه آماری روستایی عبارتند از:

۱- آزاد راه یا بزرگراه

۲- راه آسفالت

۳- شوسه

۴- خاکی

۵- مالرو

۶- راه آهن

عوارض طبیعی

عوارض طبیعی مانند رودخانه، مسیل، تالاب، دریا و دریاچه به همراه نام عوارض و نیز نام محلها، کوهها، دره ها، چشمه ها و... در نقشه های روستایی قرار دارند.

نکته ۲: سایر عوارض طبیعی و نیز عوارض توپوگرافی به منظور گویاتر شدن نقشه ها می توان اضافه نمود.

فایل جغرافیایی

فایلی (با فرمت اکسل یا اکسس) به عنوان فایل جغرافیایی استان که تمامی عناصر تقسیمات سیاسی استان بصورت کد (آدرس) آماری در آن به تفکیک آمده است.

۲- بهنگام رسانی نقشه های روستایی

۲-۱- تغییرات در نقشه های روستایی

ممکن است در موقع بهنگام رسانی، نقشه های روستایی استان از لحاظ تقسیمات سیاسی تغییر یافته باشد لازم است که این تغییرات بر روی نقشه ها اعمال گردد. اصلاحات مربوط به تقسیمات کشوری پس از دریافت مصوبات هیات وزیران بر روی نقشه انجام خواهد شد. این فعالیت هر ساله برای کل استان انجام می شود (تا پایان سال) و شامل لایه های استان، شهرستان، بخش، دهستان و شهرها می باشد.

مهمترین موارد اصلاح آبادی و نقطه فرعی در نقشه های روستایی به شرح زیر می باشد:

۱. اضافه کردن آبادی های جدید و نقاط فرعی (ایجاد آبادی یا نقطه فرعی را با حرف A نمایش

می دهند)

۲. اصلاح نام‌های نادرست آبادی‌ها (تغییر نام را با حرف C نمایش می‌دهند)
۳. انتقال نقاط فرعی به آبادی دیگر (که با حرف T نمایش می‌دهند)
۴. انتزاع آبادی به یک یا چند آبادی (که با حرف S نمایش می‌دهند)
۵. ادغام یک آبادی در آبادی دیگر (که با حرف I نمایش می‌دهند)
۶. حذف آبادی یا نقطه فرعی

اصلاحات مربوط به حذف آبادی، اصلاح نام آبادی، جذب آبادی به شهر، جذب نقاط فرعی به آبادی و تبدیل نقاط فرعی به آبادی، تغییر نوع راه‌ها، اصلاح و تکمیل عوارض طبیعی و نام‌های مورد نیاز باید با انجام تحقیقات محلی انجام گردد.

نکته ۳: هر گونه اعمال تغییر در مورد آبادی‌ها و تقسیمات سیاسی باید بر اساس مصوبات هیات وزیران و با تایید رییس گروه نقشه و اطلاعات مکانی استان انجام گیرد.

نکته ۴: آبادی‌ها و نقاط فرعی که حذف می‌شوند باید در یک فایل اکسل، نام آبادی یا نقطه فرعی به همراه کد ۶ رقمی آبادی یا کد ۱۰ رقمی نقطه فرعی آورده شوند.

نکته ۵: حذف آبادی در شرایط خاص مانند به زیر آب رفتن در دریاچه پشت سد، دفن شدن زیر طوفان شن، برچیده شدن کامل کارخانه یا کارگاه قابل پذیرش است.

نکته ۶: خالی از سکنه بودن موجب حذف آبادی از فهرست فایل جغرافیایی و نقشه نمی‌شود.

نکته ۷: در صورتیکه آبادی جذب شهر شده باشد باید در فایل شهری بصورت بلوک به آن شهر اضافه گردد

نکته ۸: در صورتیکه تقسیمات سیاسی استان دارای تغییر باشد کارفرما موظف است که آخرین فایل DWG را برای تبدیل به فرمت Shp در اختیار مشاور قرار دهد.

۳- روش بهنگام رسانی نقشه‌های روستایی

در نقشه های روستایی بیشترین عوارضی که بهنگام می‌شوند آبادی‌ها، نقاط فرعی، سطوح تقسیمات کشوری و راه‌ها هستند. برای بهنگام رسانی آبادی و نقطه فرعی و راه از GPS دستی استفاده می‌شود. برای بهنگام کردن راه می‌توان از نقشه بهنگام سایر ارگانها مانند وزارت راه و شهرسازی و نقشه های ۱:۲۵۰۰۰ سازمان نقشه برداری کشور استفاده نمود.

۳-۱- برداشت مختصات با GPS دستی

برداشت مختصات آبادی‌های جدید و یا اصلاح موقعیت آبادی‌های موجود بر روی نقشه و همچنین برداشت نقاط فرعی و نیز راه‌های جدید، با استفاده از GPS دستی و در سیستم مختصات (WGS۸۴) UTM باید ثبت گردد.

نکته ۹: برای ثبت مختصات آبادی‌ها و نقاط فرعی مختصات مرکز آن آبادی یا نقطه فرعی یا یک نقطه شاخص باید ثبت گردد.

نکته ۱۰: چنانچه مختصات در مکان خاصی مانند مسجد، مدرسه، مخابرات، شورای محل ... ثبت شود نام این مکان نیز در فرم مربوطه درج گردد.

نکته ۱۱: برداشت مختصات نقاط آبادی یا نقطه فرعی باید زیر نظر رییس گروه نقشه و اطلاعات مکانی استان صورت پذیرد و نام آبادی ها و نقاط فرعی (یا نام شهرستان، بخش یا دهستانی که آبادی های آن بهنگام و برداشت می شوند) باید در قرارداد بهنگام رسانی در قسمت پیوست ذکر گردد.

نکته ۱۲: برای برداشت راهها با استفاده از GPS دستی باید به فاصله ۵۰ الی ۱۰۰ متر (در مسیرهای مستقیم) مختصات ثبت گردد و در صورت تغییر در نوع راه های روستایی (به عنوان مثال در سال های قبل راه روستایی از شوسه تبدیل به راه آسفالت شده است) باید اصلاح گردد.

نکته ۱۳: از نقشه های ۱:۲۵۰۰۰ و ۱:۵۰۰۰۰ سازمان نقشه برداری کشور (به شرط بهنگام بودن) در فرایند بهنگام رسانی و غنی کردن نقشه های آماری می توان استفاده نمود.

۴- مشخصات فنی نقشه های روستایی

فایل نهایی نقشه های روستایی باید در دو فرمت DWG و SHAPE فایل تهیه گردند که در ادامه شرایطی را که هر کدام از این فرمت ها باید داشته باشند آمده است.

۴-۱- مشخصات نقشه ها در محیط AutoCAD

فایل های نقشه با فرمت Dwg در محیط اتوکد باید دارای شرایط زیر باشند:

- ۱ - به صورت دو بعدی بوده و نباید دارای مولفه ارتفاعی (منحنی میزان) باشد.
- ۲ - تمامی عوارض می بایست طبق لایه بندی ارائه شده ترسیم شوند.
- ۳ - فایل نهایی با فرمت DWG ۲۰۰۷ ذخیره گردد.
- ۴ - نقشه عاری از هرگونه خطاهای هندسی و توپولوژیک باشد.
- ۵ - عوارض سطحی تعریف شده باید بصورت Pline بسته باشند.
- ۶ - کلیه اسامی آبادی ها، نقاط فرعی و عوارض طبیعی که در محیط اتوکد نوشته می شوند باید با فونتهای فارسی استاندارد Windows و یکی از فونتهای B_Lotus یا B_Traffic نوشته شده و دارای ارتفاع (Elevation یا Z_ position) صفر باشد.

۴-۲- جدول لایه های روستایی

ضخامت mm (Line Weight)	مقیاس (Line) type (scale)	رنگ	Line type (Bylayer)	شکل عارضه	نام لایه	نوع عارضه
۱	۴۰	۱۸	ACADISO۱۴W۱۰۰	خط	Country_boundary	مرز کشور
		۱۵۰	CONTINUOUS	خط	Coast	ساحل
۰,۸		سفید(۷)	CONTINUOUS	خط	Ostan_boundary	مرز استان
۰,۶		قرمز(۱)	CONTINUOUS	خط	Shahrestan_boundary	مرز شهرستان
۰,۴	۷۰۰	آبی(۵)	DASHED	خط	Bakhsh_boundray	مرز بخش
۰,۲	۷۰۰	سبز(۳)	DEH_LINE	خط	Dehestan_boundary	مرز دهستان
		سفید(۷)		متن	Ostan_name	نام استان
		قرمز(۱)		متن	Shahrestan_name	نام شهرستان
		آبی(۵)		متن	Bakhsh_name	نام بخش
		سبز(۳)		متن	Dehestan_name	نام دهستان
		قرمز(۱)		بلاک- متن	Shahrestan_symb	سمبل و نام شهرستان
		آبی(۵)		بلاک- متن	Bakhsh_symb	سمبل و نام بخش
		سبز(۳)		بلاک- متن	Dehestan_symb	سمبل و نام دهستان
		CYAN	CONTINUOUS	خط	City_limit	محدوده شهر
		سفید(۷)		متن	City_name	نام شهر
		سفید(۷)		متن	Abadi_name	نام آبادی
		قرمز(۱)		بلاک	Abadi_symb	سمبل آبادی
		سفید(۷)		نقطه	Abadi_center	مرکز آبادی
		سبز(۳)		متن	Abadi_code	کد آبادی و نقطه فرعی
		۹۲		متن	Farm_name	نام مزرعه
		۹۲		بلاک	Farm_symb	سمبل مزرعه
		۹۲		نقطه	Farm_center	مرکز مزرعه
		۳۲		متن	Place_name	نام مکان
		۳۲		بلاک	Place_symb	سمبل مکان
		۳۲		نقطه	Place_center	مرکز مکان
		۱۹۳		متن	Restricted_Place_name	نام مکان ممنوعه

		۱۹۳		بلاک	Restricted_Place_symb	سمبل مکان ممنوعه
		۱۹۳		نقطه	Restricted_Place_center	مرکز مکان ممنوعه
		۱۶۰		متن	Subspot_name	نام نقطه فرعی
		۱۶۰		بلاک	Subspot_symb	سمبل نقطه فرعی
		۱۶۰		نقطه	Subspot_center	مرکز نقطه فرعی
				متن	Features_name	نام عوارض طبیعی
		سفید(۷)		متن - پلی گون	Cadr۵۰	کادر شیت
		سفید(۷)		خط	Road ۱	بزرگراه - آزادراه
		۲۵۱		خط	Road ۲	جاده آسفالته
		سبز(۳)		خط	Road ۳	جاده شوسه
		۳۶		خط	Road ۴	جاده خاکی
	۱۰۰	MAGENTA	DASHEDX۲	خط	Road ۵	جاده مالرو
	۲۰۰	۳۵	TRACKS	خط	Road ۶	راه آهن
۰,۲	۵۰	قرمز(۱)	KHARDAR	خط	Group	خط گروه
		آبی(۵)	CONTINUOUS	خط	River	رودخانه و مسیل
		۱۵۰	CONTINUOUS	خط	Lake	دریاچه
		۱۵۰	CONTINUOUS	خط	Land	جزیره
۰,۲		قرمز(۱)	WIRE	خط	Hozeh	خط و شماره حوزه

۴-۳- مشخصات نقشه ها در فرمت Shapefile

پس از انجام عملیات بهنگام رسانی و تکمیل و اعمال تغییرات بر روی نقشه اتوکد باید از فایل های DWG تهیه شده shapefile های زیر باید تولید شود:

- ۱- یک shapefile سطحی استان به نام Ostan**_۱۳۹۶
- ۲- یک shapefile سطحی شهرستان به نام Shahrestan**_۱۳۹۶
- ۳- یک shapefile سطحی بخش به نام Bakhsh**_۱۳۹۶
- ۴- یک shapefile سطحی استان به نام Dehestan**_۱۳۹۶
- ۵- یک shapefile خطی تقسیمات کشوری به نام Border**_۱۳۹۶
- ۶- یک shapefile سطحی محدوده شهرهای استان به نام City_poly**_۱۳۹۶
- ۷- یک shapefile نقطه ای شهرهای استان به نام City_point**_۱۳۹۶
- ۸- یک shapefile خطی راه های استان به نام Road**_۱۳۹۶

۹- یک shapefile نقطه ای اسامی عوارض طبیعی و مصنوعی استان به نام ۱۳۹۶_**Names

۱۰- یک shapefile خطی عوارض آبی استان به نام ۱۳۹۶_**Coast

۱۱- یک shapefile نقطه ای آبادی استان به نام ۱۳۹۶_**Abadi

۱۲- یک shapefile نقطه ای نقطه فرعی استان به نام ۱۳۹۶_**Faree

توجه: به جای ** کد ۲ رقمی استان درج می گردد.

نکته ۱۴: کارفرما موظف است هر کدام از ۱۲ فایل بالا که تغییر نموده است را در اختیار مشاور قرار دهد.

نکته ۱۵: نامگذاری لایه های روستایی دارای فرمت استاندارد زیر می باشند:

(چهار رقم) سال بهنگام رسانی + کد استان + (اولین حرف با حروف بزرگ) نام لایه

به عنوان مثال برای فایل آبادی استان هرمزگان با کد ۲۲ که در سال ۱۳۹۶ در حال بهنگام رسانی می باشد بصورت ۱۳۹۶_۲۲Abadi باید نامگذاری گردد.

از لحاظ فنی Shapefile های تولید شده باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- Shape فایل نهایی نباید بصورت Polygon ZM باشد.

۲- عاری از هرگونه خطای توپولوژیکی باشد.

۴-۳-۱- جدول توصیفی Shapefile ها

هر کدام از Shapefile هایی که در بالا به آن اشاره شد دارای جداول توصیفی به شرح زیر می باشند:

۱. shapefile سطحی ۱۳۹۶_**Ostan مرزهای استان را نمایش می دهد و دارای ۴ فیلد به نام

Address۹۰ و Adres۱۳۹۵ و Adres۱۳۹۶ از نوع string و ۲ رقم و فیلد Name از نوع string و

۲۰۰ رقمی می باشد.

نکته ۱۶: در صورتی که نام عناصر تقسیماتی تغییر کرده باشد، نام قدیمی در فیلدی به نام Name_old

درج گردد.

۲. shapefile سطحی ۱۳۹۶_**Shahrestan مرزهای شهرستان را نمایش می دهد و دارای ۴ فیلد به

نام Address۹۰ و Adres۱۳۹۵ و Adres۱۳۹۶ از نوع string و ۴ رقم و فیلد Name از نوع string و

۲۰۰ رقمی می باشد.

۳. shapefile سطحی ۱۳۹۶_**Bakhsh مرزهای بخش را نمایش می دهد و دارای ۴ فیلد به نام

Address۹۰ و Adres۱۳۹۵ و Adres۱۳۹۶ از نوع string و ۶ رقم و فیلد Name از نوع string و

۲۰۰ رقمی می باشد.

۴. shapefile سطحی ۱۳۹۶_**Dehestan مرزهای دهستان را نمایش می دهد و دارای ۴ فیلد به نام

Address۹۰ و Adres۱۳۹۵ و Adres۱۳۹۶ از نوع string و ۱۰ رقم و فیلد Name از نوع string و

۲۰۰ رقمی می باشد.

۵. shapefile خطی ۱۳۹۶_Border**_مرزهای تقسیمات کشوری به تفکیک مرز کشور، مرز استان، مرز شهرستان، مرز بخش، مرز دهستان در آن بصورت یک فیلد با نام B_type از نوع string مشخص شده که در آن نوع مرز تقسیماتی باید ذکر گردد.
- نکته ۱۷:** در مورد shapefile خطی ۱۳۹۶_Border**_مرزهای مشترکی که روی هم قرار می گیرند مرز سطح بالاتر در نظر گرفته شود. مثلا وقتی مرز بخش و شهرستان روی هم قرار می گیرد، مرز شهرستان در نظر گرفته شود.
۶. Shapefile سطحی ۱۳۹۶_City_poly**_دارای ۴ فیلد Adres1396 ، Adres1395 ، Address90 از نوع string و ۱۰ رقمی حاوی آدرس ۱۰ رقمی تمامی شهرهای استان بصورت یکپارچه بوده و فیلد City_name از نوع string و ۲۰۰ رقمی که نام شهرها در آن قید می گردد.
۷. Shapefile نقطه‌ای ۱۳۹۶_City_point**_دارای ۵ فیلد Adres1396 ، Adres1395 ، Address90 از نوع string و ۱۰ رقمی حاوی آدرس ۱۰ رقمی تمامی شهرهای استان بصورت یکپارچه بوده و فیلد City_name از نوع string و ۲۰۰ رقمی که نام شهرها در آن قید شده و فیلد city_type از نوع string و ۲ رقم که در آن شهرهای مرکز استان با عدد (۱۱)، مرکز شهرستان با عدد (۲۲) و مرکز بخش با عدد (۳۳) مشخص شده باشد.
۸. Shapefile خطی ۱۳۹۶_Road**_دارای فیلد R_type از نوع string بوده و برای راههای کشور که نوع راه بر اساس کدهای زیر در آن مشخص شده باشد:

نوع راه	کد نوع راه (Type)
آزاد راه، بزرگراه	۱
آسفالت	۲
شوسه	۳
خاکی	۴
مالرو	۵
راه آهن	۶

۹. shapefile نقطه‌ای ۱۳۹۶_Names**_دارای فیلد Name از نوع string و ۲۰۰ رقمی که کلیه اسامی عوارض طبیعی و مصنوعی مورد نیاز، بصورت فارسی و در آن موجود باشد.
۱۰. Shapefile خطی ۱۳۹۶_Coast**_دارای یک فیلد با نام F_type از نوع string و ۲۰۰ رقم که نوع خطوط عوارض آبی مانند رودخانه (River)، مسیل (Flood)، خط ساحلی دریا (Sea) ، دریاچه (Lake) و تالاب (Pond) در آن مشخص شده باشد.

۱۱. Shapefile نقطه‌ای ۱۳۹۶_**Abadi باید دارای فیلدهای زیر باشد:

- ❖ یک فیلد به نام X از نوع Double که مختصات X در سیستم مختصات UTM در آن نوشته شده باشد.
- ❖ یک فیلد به نام Y از نوع Double که مختصات Y در سیستم مختصات UTM در آن نوشته شده باشد.
- ❖ یک فیلد به نام Name از نوع string و ۲۰۰ رقم که نام آبادی در آن مشخص شده باشد.
- ❖ یک فیلد به نام Abadi_typ1 از نوع string که نوع آبادی (روستا، مکان، مزرعه، مکان ممنوعه) در آن مشخص باشد.
- ❖ یک فیلد به نام Abadi_typ2 از نوع string که آبادی مرکز بخش را با عدد ۳۳ و آبادی مرکز دهستان را با عدد ۴۴ در آن مشخص باشد.
- ❖ یک فیلد به نام Address90 از نوع string که آدرس ۱۹ رقمی سال ۱۳۹۰ آبادی در آن مشخص باشد.
- ❖ یک فیلد به نام Adres1395 از نوع string که آدرس ۱۹ رقمی سال ۱۳۹۵ آبادی در آن مشخص باشد.
- ❖ یک فیلد به نام Adres1396 از نوع string که آدرس ۱۹ رقمی سال ۱۳۹۶ آبادی در آن مشخص باشد.
- ❖ یک فیلد به نام Abadi_code از نوع string که آدرس ۶ رقمی سال ۱۳۹۶ آبادی در آن مشخص باشد.
- ❖ یک فیلد به نام Diag از نوع string که آدرس ۴ رقمی آبادی بلوکه سال ۱۳۹۶ در آن مشخص شده است.
- ❖ یک فیلد به نام Taghir96 که بواسطه تغییر در آبادی یکی از حروف زیر در آن ثبت شده باشد: ایجاد آبادی A، اصلاح یا تغییر نام آبادی C، انتزاع آبادی S، جذب یک آبادی I
- ❖ یک فیلد به نام Old_name از نوع string که در صورت تغییر نام آبادی، نام قدیم در آن ثبت شود.

نکته ۱۸: در خصوص انتزاع آبادی یا جذب آبادی در آبادی اصلی در قسمت آدرس حفظ شده و در فیلد Taghir96 بعد از حروف S یا I کد ۶ رقمی آبادی منتزع شده یا جذب شده درج می‌گردد.

نکته ۱۹: در خصوص آبادی‌های حذف شده حرف D، جذب آبادی در شهر حرف I، تبدیل آبادی به شهر حرف U، تبدیل آبادی به نقطه فرعی حرف F ثبت می‌گردد و این رکوردها در یک فایل اکسل (مطابق فرم پیوست) به همراه درج کد ۶ رقمی آبادی ذخیره می‌شوند.

نکته ۲۰: در خصوص بندهایی که مجری با آن آشنایی کامل ندارد کارفرما موظف به ارائه راهنمایی های لازم به مشاور می باشد.

۱۲. Shapefile نقطه ای ۱۳۹۶_*Faree که باید دارای فیلدهای زیر باشد:

❖ یک فیلد به نام X از نوع Double که مختصات X در سیستم مختصات UTM در آن نوشته شده باشد.

❖ یک فیلد به نام Y از نوع Double که مختصات Y در سیستم مختصات UTM در آن نوشته شده باشد.

❖ یک فیلد به نام Name از نوع string و ۲۰۰ رقم که نام نقطه فرعی در آن مشخص باشد.

❖ یک فیلد به نام Faree_Code از نوع string که کد ۶ رقمی سابق نقطه فرعی هایی که قبلا آبادی بوده اند، در آن مشخص باشد.

❖ یک فیلد به نام Address۹۰ از نوع string که آدرس ۲۳ رقمی سال ۱۳۹۰ آبادی مربوطه در آن مشخص باشد.

❖ یک فیلد به نام Adres۱۳۹۵ از نوع string که آدرس ۲۳ رقمی سال ۱۳۹۵ آبادی مربوطه در آن مشخص باشد.

❖ یک فیلد به نام Adres۱۳۹۶ از نوع string که آدرس ۲۳ رقمی سال ۱۳۹۶ آبادی مربوطه در آن مشخص باشد.

❖ یک فیلد به نام Abadi_code از نوع string که آدرس ۶ رقمی سال ۱۳۹۶ آبادی در آن مشخص باشد.

❖ یک فیلد به نام Code_Seq از نوع string که آدرس ۱۱ رقمی نقطه فرعی سال ۱۳۹۶ در آن مشخص شده است.

❖ یک فیلد به نام Taghir۹۶ که بواسطه تغییر در نقطه فرعی یکی از حروف زیر در آن ثبت شده باشد: ایجادنقطه فرعی A ، اصلاح یا تغییر نام C ، تبدیل آبادی به نقطه فرعی F

❖ یک فیلد به نام Old_name در صورتیکه تغییر نام داشته باشیم نام قدیم در آن ثبت شود.

نکته ۲۱: در مورد نقاط فرعی حذف شده کد D ، جذب نقطه فرعی در شهر I ، جذب نقطه فرعی در آبادی R ، تبدیل نقطه فرعی به آبادی U ، رکوردها در یک فایل اکسل (مطابق فرم پیوست) به همراه درج کد ۱۰ رقمی نقطه فرعی ذخیره می شوند.

نکته ۲۲: بهنگام رسانی نقاط فرعی بصورت مکانی اختیاری بوده و فقط باید به صورت فهرستی در فایل جغرافیایی بهنگام گردند.

نکته ۲۳: در صورتیکه قرار است نقاط فرعی (اعم از نقاط فرعی که قبلا دارای سابقه آبادی بوده و نقاط فرعی بدون سابقه آبادی) بر روی نقشه نمایش داده شوند باید دارای مختصات بوده و با GPS دستی برداشت شوند.

نکته ۲۴: لازم است برداشت تمامی نقاط فرعی و آبادی با هماهنگی رییس گروه نقشه و اطلاعات مکانی استان برداشت گردد.

نکته ۲۵: برای هر آبادی که بهنگام رسانی میشود باید فرم آبادی (پیوست ۳) تکمیل و تحویل کارفرما گردد.

۵- تحویل مدارک

در پایان بهنگام رسانی نقشه های آماری روستایی مشاور موظف است مدارک زیر را به کارفرما تحویل دهد:

- ۱- گزارش فنی (خلاصه ای از انجام پروژه)
- ۲- فایل خام اطلاعات گیرنده GPS دستی
- ۳- فایل نهایی نقشه ها در دو فرمت Dwg و Shape
- ۴- فایل تکمیل شده تغییرات آبادی و نقطه فرعی
- ۵- فرم های تکمیل شده ثبت آبادی جدید

نکته ۲۶: هر کدام از Shapefile های ۱۲ گانه، که تغییرات داشته و بهنگام رسانی شده است باید تحویل کارفرما گردد.

نکته ۲۷: بهنگام رسانی بر روی نقشه های روستایی در فرمت DWG نظر رییس گروه نقشه و اطلاعات مکانی استان ملاک عمل می باشد.

نکته ۲۸: غیر از بند ۵ سایر بندهای تحویل مدارک باید بر روی لوح فشرده (CD یا DVD) تحویل کارفرما گردد.

نکته ۲۹: گزارش فنی شامل خلاصه ای از روند اجرای پروژه می باشد که به پیوست بندهایی که باید تکمیل شوند در قالب فرمت World آمده است.

نکته ۳۰: مشاور موظف می باشد شروع بهنگام رسانی روستایی در هر شهرستان را (مطابق فرم پیوست) به کارفرما اعلام نماید.

۶- پیوست ها

۶-۱- پیوست (نکات مهم در بهنگام رسانی نقشه های روستایی)

- ۱- در خصوص آبادی بلوکه هایی که جذب نقطه آبادی می شوند باید برای کل آبادی نقشه بلوکه تهیه شده و با هماهنگی دفتر نقشه و اطلاعات مکانی مرکز آمار کد ۴ رقمی جدید به آبادی داده شود.
- ۲- آبادی هایی که به دلیل وسعت زیاد (بافت مسکونی آبادی در یک شهرستان و قسمتی از زمین های آن آبادی در شهرستان مجاور واقع است) در دو شهرستان قرار می گیرند نام آبادی که بافت مسکونی یا فعالیت اقتصادی دارد حفظ شده و زمین های آبادی که در شهرستان مجاور آمده با نام مزرعه آن آبادی آورده شود. به عنوان مثال کارخانه های کشت و صنعت که دارای وسعت بسیار زیاد بوده و محل کارخانه در یک شهرستان و قسمتی از زمین های آن در شهرستان مجاور قرار دارد.
- ۳- در صورتی که بافت مسکونی یک آبادی جذب شهر شده است ولی زمین های آن در خارج از حریم شهر واقع شده می توان زمین های آبادی را بعنوان یک آبادی با نام مزرعه آن آبادی در نظر گرفت.
- ۴- در خصوص حجم تغییرات بسیار زیاد در قسمت روستایی حتما با دفتر نقشه و اطلاعات مکانی مرکز آمار ایران هماهنگی صورت پذیرد.
- ۵- برای جذب آبادی در شهر و یا تفکیک آبادی از شهر لازم است ابتدا مصوبات شورای عالی شهرسازی و فایل نقشه طرح جامع و یا طرح هادی شهر به دفتر نقشه مرکز آمار ارسال شده و پس از تایید تغییرات بر روی نقشه اعمال شود.
- ۶- آبادی هایی که تفکیک و یا ادغام می شوند یا باید دارای مصوبه هیئت دولت بوده و یا اینکه دارای صورتجلسه ای که به امضای نماینده دفتر تقسیمات سیاسی ، نماینده شورای آبادی و نماینده معاونت آمار استان رسیده باشد. (این مدارک باید به تایید دفتر نقشه و اطلاعات مکانی مرکز آمار برسد)
- ۷- پس از بهنگام رسانی نقشه های روستایی حتما بایستی با فایل جغرافیایی بررسی و کنترل شود. (پیشنهاد می گردد کنترل فایل روستایی بهنگام شده با فایل جغرافیایی با نرم افزار حوزه بندی انجام شود).
- ۸- هرگونه تغییرات در نقشه های روستایی باید با تایید مسئول نقشه استان صورت پذیرد.
- ۹- در خصوص تحویل یا بهنگام رسانی نقشه روستایی در فرمت DWG نظر رییس گروه نقشه و اطلاعات مکانی استان ملاک عمل بوده و با توجه به نیاز یا عدم نیاز به فایل DWG ، کارفرما می تواند فقط Shapefile از مشاور تحویل بگیرد.
- ۱۰- در صورتیکه آبادی جذب شهر شده باشد باید در فایل شهری بصورت بلوک به آن شهر اضافه گردد.

۶-۲- پیوست ۲ (قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری ۱)
مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۵

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ عناصر تقسیمات کشوری عبارتند از: روستا، دهستان، شهر، بخش، شهرستان و استان.

ماده ۲ روستا واحد مبداء تقسیمات کشوری است که از لحاظ محیط زیست (وضع طبیعی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی) همگن بوده که با حوزه و قلمرو معین ثبتي یا عرفی مستقل که حداقل تعداد ۲۰ خانوار یا صد نفر اعم از متمرکز یا پراکنده در آنجا سکونت داشته باشند و اکثریت ساکنان دائمی آن به طور مستقیم یا غیرمستقیم به یکی از فعالیت‌های کشاورزی، دامداری، باغداری به طور اعم و صنایع روستائی و صید و یا ترکیبی از این فعالیت‌ها اشتغال داشته باشند و در عرف به عنوان ده، آبادی، دهکده یا قریه نامیده می‌شده است. (تعریف از نظر وزارت کشور)

تبصره ۱ مزرعه نقطه جغرافیایی و محلی است کشاورزی که بنا به تعریف روستا نبوده و به دو شکل مستقل و تابع شناخته می‌شود.

تبصره ۲ مکان به نقطه‌ای اطلاق می‌شود که بنا به تعریف روستا نبوده و بیشتر محل انجام فعالیت‌های غیرکشاورزی (کارخانه، ایستگاه، کارگاه، قهوه‌خانه و نظایر آنها) است که به دو شکل مستقل و تابع شناخته می‌شود.

تبصره ۳ مزرعه و مکان تابع در محدوده ثبتي یا عرفی روستای متبوع خود بوده و به طور کلی از لحاظ نظام تقسیمات کشوری جزو آن محسوب می‌شود.

تبصره ۴ مزرعه و مکان مستقل دارای محدوده ثبتي یا عرفی معین و مستقل بوده و از لحاظ نظامات اداری زیر پوشش واحد تقسیماتی مربوط حسب مورد می‌باشد.

ماده ۳ دهستان کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری است که دارای محدوده جغرافیایی معین بوده و از به هم پیوستن چند روستا، مکان، مزرعه همجوار تشکیل می‌شود که از لحاظ محیط طبیعی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی همگن بوده و امکان خدمات رسانی و برنامه‌ریزی در سیستم و شبکه واحدی را فراهم می‌نماید.

تبصره ۱ حداقل جمعیت دهستان با در نظر گرفتن وضع پراکندگی و اقلیمی کشور به سه درجه تراکمی به شرح زیر تقسیم می‌شود.

الف - تراکم زیاد ۸۰۰۰ نفر.

^۱ - نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۱۲۰۰-۱۳۶۲/۵/۱۸

ب - تراکم متوسط ۶۰۰۰ نفر.

ج - تراکم کم ۴۰۰۰ نفر.

تبصره ۲ دهستان های موجود که از نظر وسعت، جمعیت و دسترسی دارای تراکم مطلوب بوده در قالب موجود باقی و آن تعداد از دهستان هایی که از این لحاظ نامتناسب می باشند از طریق تقسیم و یا ادغام تعدیل و به دهستان های جدید تبدیل خواهند شد.

تبصره ۳ مرکز دهستان منحصراً روستایی از همان دهستان است که مناسب ترین مرکز خدمات روستائی آن محدوده شناخته می شود.

ماده ۴ شهر محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال سایر عوامل، دارای سیمائی با ویژگی های خاص خود لوده به طوری که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت های اداری اشتغال داشته و در زمینه خدمات شهری از خودکفایی نسبی برخوردار و کانون مبادلات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی حوزه جذب و نفوذ پیرامون خود بوده و حداقل دارای ده هزار نفر جمعیت باشد.

تبصره ۱ تعیین محدوده شهری به پیشنهاد شورای شهر و تصویب وزارتین کشور و مسکن و شهرسازی خواهد بود.

تبصره ۲ محله. مجموعه ساختمان های مسکونی و خدماتی است که از لحاظ بافت اجتماعی ساکنانش خود را اهل آن محل می دانند و دارای محدوده معین است. حدود محله های شهر تابع تقسیمات شهرداری خواهد بود.

تبصره ۳ منطقه. در شهرهای بزرگ از بهم پیوستن چند منطقه شهری تشکیل می شود.

تبصره ۴ حوزه شهری. به کلیه نقاطی اطلاق می شود که در داخل و خارج محدوده قانونی شهر قرار داشته و از حدود ثبتي و عرفی واحدی تبعیت کنند.

ماده ۵ بخش عشایری واحدی است از تقسیمات کشوری که با داشتن یک بخشدار سیار مسئول گرفتن خدمات و هماهنگی با ادارات مربوطه خواهد بود و عشایر در فصول مختلف در هر منطقه که اسکان می کنند تابع فرمانداری و استانداری همان منطقه هستند.

ماده ۶ بخش واحدی است از تقسیمات کشوری که دارای محدوده جغرافیایی معین بوده و از به هم پیوستن چند دهستان همجوار مشتمل بر چندین مزرعه، مکان، روستا و احیاناً شهر که در آن عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی واحد همگنی را به وجود می آورد به نحوی که با در نظر گرفتن تناسب، وسعت، جمعیت، ارتباطات و دسترسی و سایر موقعیت ها، نیل به اهداف و برنامه ریزی های دولت در جهت احیاء امکانات طبیعی و استعدادهای اجتماعی و توسعه امور رفاهی و اقتصادی آن تسهیل گردد.

تبصره ۱ حداقل جمعیت محدوده هر بخش بدون احتساب نقاط جمعیت شهری با در نظر گرفتن وضع پراکندگی و اقلیمی کشور به دو درجه تراکمی به شرح زیر تقسیم شده است.

الف - مناطق با تراکم زیاد سی هزار نفر.

ب - مناطق با تراکم متوسط ۲۰ هزار نفر.

تبصره ۲ در نقاط کم تراکم، دورافتاده، مرزی، جزایری و جنگلی و کویری با توجه به کلیه شرایط اقلیمی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی تا حداقل دوازده هزار نفر جمعیت با تصویب هیأت وزراء و در موارد استثنائی با تصویب مجلس، جمعیت بخش می تواند کمتر از میزان تعیین شده در تبصره ۱ باشد.

تبصره ۳ مرکز بخش، روستا یا شهری، از همان بخش است که مناسب ترین کانون طبیعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی آن محدوده شناخته می شود.

ماده ۷ شهرستان واحدی از تقسیمات کشوری است با محدوده جغرافیایی معین که از بهم پیوستن چند بخش همجوار که از نظر عوامل طبیعی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی واحد متناسب و همگنی را به وجود آورده اند.

تبصره ۱ حداقل جمعیت شهرستان با در نظر گرفتن وضع پراکندگی و اقلیمی کشور به دو درجه تراکمی به شرح زیر تقسیم می شود.

الف - تراکم زیاد ۱۲۰۰۰۰ نفر.

ب - تراکم ۸۰۰۰۰ نفر.

تبصره ۲ در نقاط کم تراکم، دورافتاده، مرزی، جزایری و کویری با توجه به کلیه شرایط اقلیمی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی تا حداقل ۵۰ هزار نفر با تصویب هیأت وزیران و در موارد استثنائی با تصویب مجلس شورای اسلامی می تواند کمتر از ۵۰ هزار نفر باشد.

تبصره ۳ مرکز شهرستان یکی از شهرهای همان شهرستان است که مناسب ترین کانون طبیعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی آن محدوده شناخته می شود.

ماده ۸ وزارت کشور موظف است ظرف مدت ۳ ماه با همکاری سازمان برنامه و بودجه و مرکز آمار درجات تراکم را تعیین و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۹ استان، واحدی از تقسیمات کشوری است با محدوده جغرافیایی معین، که از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار با توجه به موقعیت سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و طبیعی تشکیل می شود.

تبصره ۱ وزارت کشور بنا به ضرورت می تواند با تصویب هیأت وزیران با انتزاع و الحاق روستاها، بخش ها یا شهرستاهای مجاور، استان ها را تعدیل نماید. مگر آنکه به تصویب مجلس شورای اسلامی ایجاد استان جدید ضروری شناخته شود. استان جدید باید حداقل یک میلیون نفر جمعیت داشته باشد.

تبصره ۲ مرکز استان یکی از شهرهای همان استان است که مناسب ترین کانون سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، طبیعی و اجتماعی آن استان شناخته می شود.

ماده ۱۰ دولت موظف است با حفظ جهات سیاسی اجتماعی هر روستا را به نزدیک ترین مرکز دهستان و هر دهستان را به نزدیک ترین مرکز بخش و هر بخش را به نزدیک ترین مرکز شهرستان و هر شهرستان را به نزدیک ترین مرکز استان منضم نماید.

ماده ۱۱ بخش ها، شهرها، شهرستانها و استانهایی که فاقد شرایط مذکور در این قانون هستند با همان عنوان باقی می ماند، دولت موظف است حتی الامکان اینگونه واحدها را با شرایط مندرج در این قانون منطبق گرداند.

فصل دوم - نظام تقسیمات کشوری

ماده ۱۲ از لحاظ اداری دهستان تابع بخش و بخش تابع شهرستان و شهرستان تابع استان و استان تابع تشکیلات مرکزی خواهد بود.

ماده ۱۳ هرگونه انتزاع، الحاق، تبدیل، ایجاد و ادغام و نیز تعیین و تغییر مرکزیت و تغییر نام و نامگذاری واحدهای تقسیمات کشوری، بجز استان بنا به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۱۴ رعایت محدوده کلیه واحدهای تقسیماتی برای تمامی واحدها و سازمان های اداری (اجرائی و قضائی) و نهادهای انقلاب اسلامی کشور لازم است.

تبصره ۱ نیروی های نظامی در ارتباط با دستورالعمل های شورای عالی دفاع و اجرای وظایف سازمانی خود در هر محدوده با اطلاع نماینده سیاسی دولت و شرکت سهامی راه آهن جمهوری اسلامی ایران در ارتباط با تقسیم بندی حیطة نظارتی مناطق گمرک و ایجاد یا استقرار گمرکات وسیع در سطوح مدیریت کل یا اداره در نقاط مرزی و بانکها در خصوص تأسیس شعب در غیر مراکز دهستانها از این ماده مستثنی خواهد بود.

تبصره ۲ حوزه های انتخابات مجلس شورای اسلامی حتی الامکان منطبق بر محدوده شهرستانها و هر حوزه انتخاباتی متشکل از یک یا چند شهرستان خواهد بود. محدوده حوزه های انتخابات را قانون معین می کند.

تبصره ۳ وزارت کشور موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال از تاریخ تصویب این قانون لایحه قانونی محدوده حوزه های انتخاباتی را همراه با جدول و نقشه مربوطه تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

تبصره ۴ سایر موارد مستثنی از شمول این ماده بنا به پیشنهاد مشترک دستگاه ذی ربط و وزارت کشور و تصویب هیأت وزیران مجاز خواهد بود.

ماده ۱۵ وزارت کشور موظف است ظرف مدت ۳ ماه لایحه قانونی حدود وظایف و اختیارات مسئولین واحدهای تقسیمات کشوری را تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ماده ۱۶ وزارت کشور موظف است ظرف ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون آئین نامه های اجرائی آن را تهیه و پس از تصویب هیأت دولت به مورد اجرا گذارد.

ماده ۱۷ دولت موظف است همزمان با تهیه آئین نامه های اجرائی آخرین آمار جمعیت کشور را تهیه و بر اساس آن این قانون را اجرا نماید.

ماده ۱۸ وزارت کشور موظف است اجراء این قانون را از نقاط دورافتاده و محروم آغاز نماید. قانون فوق مشتمل بر هیجده ماده و بیست و دو تبصره در جلسه روز چهارشنبه پانزدهم تیرماه یکهزار و سیصد و شصت و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۲/۴/۲۰ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون فوق در سال ۱۳۸۴ بوسیله قانون " **تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها** " سال ۸۴ اصلاح و تکمیل شده است که در پی می آید.

قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها

مصوب ۱۳۸۴/۱۰/۱۴

ماده ۱ محدوده شهر عبارت است از حد کالبدی موجود شهر و توسعه آتی در دوره طرح جامع و تا تهیه طرح مذکور در طرح هادی شهر که ضوابط و مقررات شهرسازی در آن لازم الاجرا می باشد. شهرداری ها علاوه بر اجرای طرح های عمرانی از جمله احداث و توسعه معابر و تأمین خدمات شهری و تأسیسات زیربنائی در چارچوب وظایف قانونی خود کنترل و نظارت بر احداث هر گونه ساختمان و تأسیسات و سایر اقدامات مربوط به توسعه و عمران در داخل محدوده شهر را نیز به عهده دارند .

ماده ۲ حریم شهر عبارت است از قسمتی از اراضی بلافصل پیرامون محدوده شهر که نظارت و کنترل شهرداری در آن ضرورت دارد و از مرز تقسیمات کشوری شهرستان و بخش مربوط تجاوز نماید. به منظور

حفظ اراضی لازم و مناسب برای توسعه موزون شهرها با رعایت اولویت حفظ اراضی کشاورزی، باغات و جنگل‌ها، هر گونه استفاده برای احداث ساختمان و تأسیسات در داخل حریم شهر تنها در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب طرح‌های جامع و هادی امکان پذیر خواهد بود. نظارت بر احداث هر گونه ساختمان و تأسیسات که به موجب طرح‌ها و ضوابط مصوب در داخل حریم شهر مجاز شناخته شده و حفاظت از حریم به استثنای شهرک‌های صنعتی (که در هر حال از محدوده قانونی و حریم شهرها و قانون شهرداری‌ها مستثنی می‌باشند) به عهده شهرداری مربوط می‌باشد، هر گونه ساخت و ساز غیرمجاز در این حریم تخلف محسوب و با متخلفین طبق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۳ محدوده روستا عبارت است از محدوده‌های شامل بافت موجود روستا و گسترش آتی آن در دوره طرح هادی روستائی که با رعایت مصوبات طرح‌های بالا دست تهیه و به تصویب مرجع قانونی مربوط می‌رسد.

دهیاری‌ها کنترل و نظارت بر احداث هر گونه ساخت و ساز در داخل محدوده را عهده دار خواهند بود.

تبصره ۱ روستاهایی که در حریم شهرها واقع می‌شوند مطابق طرح هادی روستائی دارای محدوده و حریم مستقل بوده و شهرداری شهر مجاور حق دخالت در ساخت و ساز و سایر امور روستا را ندارد.

تبصره ۲ روستاهائی که به موجب طرح‌های مصوب جامع و هادی در داخل حریم شهرها واقع شوند در صورت رسیدن به شرایط شهر شدن، شهر مستقل شناخته نشده و به صورت منفصل به عنوان یک ناحیه یا منطقه از نواحی یا مناطق شهر اصلی تلقی و اداره خواهند بود و برای آنها در قالب طرح‌های جامع و تفصیلی ضوابط و مقررات ویژه متضمن امکان استمرار فعالیت‌های روستائی تهیه و ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

تبصره ۳ محدوده روستاهای فاقد طرح هادی، با هماهنگی شورای اسلامی روستا توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در قالب بافت مسکونی روستا پیشنهاد گردیده و به تصویب مراجع قانونی مربوطه در استان می‌رسد.

تبصره ۴ درآمد ناشی از ساخت و سازها و عوارض روستاهایی که در حریم شهرها قرار می‌گیرند اعم از روستاهای دارای طرح هادی و فاقد طرح هادی، به حساب دهیاری‌های روستا جهت توسعه و عمران واریز می‌گردد.

تبصره ۵ در هر محدوده و یا حریمی که شهرداری عوارض ساختمانی و غیره را دریافت می‌نماید موظف به ارائه کلیه خدمات شهری می‌باشد.

ماده ۴ محدوده شهرک‌ها اعم از شهرک‌های مسکونی و صنعتی و یا سایر شهرک‌هایی که طبق مقررات و با مجوزهای قانونی مربوط ایجاد و احداث می‌شوند در طرح‌های مصوب آنها تعیین و تصویب می‌گردد.

تبصره ۱ محدوده شهرک‌های یاد شده و همچنین محدوده نقاط و مراکز جمعیتی که قبل از سال ۱۳۵۵ دارای طرح ایجاد شهرک و صورت جلسه تفکیکی بوده و تا کنون موفق به اخذ پروانه شهرک نشده و به صورت غیر مصوب باقی مانده اند در صورتی که بنا به ضرورت و با ارائه دلایل توجیهی کافی بر اساس مطالعات طرح های جامع و هادی مصوب در داخل حریم شهرها قرار گیرند، اعم از این که عملیات شهرک‌سازی در آنها خاتمه یافته و پروانه بهره‌برداری آنها صادر شده باشد و یا هنوز در دست احداث و تکمیل باشند تحت کنترل و نظارت شهرداری مربوط خواهند بود.

تبصره ۲ هرگونه ساخت و ساز در شهرک‌های یاد شده تابع ضوابط و طرح مصوب قانونی خود خواهد بود.

ماده ۵ محدوده شهر در طرح‌های جامع شهری و تا تهیه طرح‌های مذکور در طرح‌های هادی شهر و تغییرات بعدی آنها به صورت قابل انطباق بر عوارض طبیعی یا ساخته شده ثابت، همراه با مختصات جغرافیایی نقاط اصلی تعیین و به تصویب مراجع قانونی تصویب کننده طرح‌های مذکور می‌رسد. این محدوده حداکثر ظرف سه ماه از ابلاغ طرح‌های مذکور به صورتی که کلیه نقاط آن قابل شناسایی و پیاده کردن روی زمین باشد توسط شهرداری تدقیق شده و پس از کنترل و امضای دبیر مرجع تصویب کننده و تأیید شدن به مهر دبیرخانه مربوط به امضای استاندار جهت اجراء به شهرداری و دستگاه‌های اجرائی ذیربط ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۱ چنانچه اقدامات لازم ظرف مهلت مقرر مذکور به انجام نرسد، استاندار دستور تدقیق محدوده را به سایر مراجع ذیصلاح صادر خواهد نمود.

تبصره ۲ پیگیری اجراء این ماده در قالب مهلت تعیین شده تا مرحله ابلاغ محدوده شهرها، به عهده دبیرخانه مرجع تصویب کننده طرح‌ها خواهد بود.

تبصره ۳ در تهیه طرح‌های جامع هادی شهری پیشنهادات شهرداری که به تصویب شورای اسلامی شهر رسیده باشد برای تأیید نهایی به مراجع قانونی منعکس می‌شود.

ماده ۶ حریم شهر در طرح جامع شهر و تا تهیه طرح مذکور در طرح هادی شهر تعیین و تصویب می‌گردد.

ماده ۷ محدوده روستا بر اساس طرح‌های هادی روستایی و تغییرات بعدی آنها توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مربوط به صورت قابل انطباق بر عوارض طبیعی یا ساخته شده ثابت، همراه با مختصات جغرافیایی نقاط اصلی تعیین و به تصویب مرجع تصویب کننده طرح هادی روستایی می‌رسد. این محدوده حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از تصویب، توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مربوط تدقیق شده و به امضای فرماندار شهرستان مربوط جهت اجراء به دهیاری و دستگاه‌های اجرائی ذیربط ابلاغ می‌شود.

ماده ۸ محدوده‌ها و حریم‌های تعیین شده برای شهرها مجاور، محدوده روستاهای مجاور و محدوده شهرک‌های مجاور، نباید با هم تداخل داشته باشند در صورت تداخل، مرجع حل اختلاف و رفع تداخل، مراجع تصویب کننده طرح‌های هادی و جامع حسب مورد خواهند بود.

ماده ۹ محدوده مجموعه شهری در طرح مصوب آنها تعیین و تصویب می‌شود.

ماده ۱۰ هیچ یک از شهرها محدوده و حریم دیگری به جز محدوده و حریم موضوع مواد (۱) و (۲) این قانون و هیچ یک از روستاها و شهرک‌ها، محدوده دیگری به جز محدوده موضوع مواد (۳) و (۴) این قانون نخواهند داشت و عناوین یاد شده جایگزین کلیه عناوین متناظر آنها از جمله «محدوده قانونی»، «حریم قانونی»، «حوزه شهرداری»، «حدود مصوب شهر» و نظایر آنها در مورد محدوده شهر، «محدوده استحقاقی»، «حوزه استحقاقی»، «حریم استحقاقی»، «محدوده نهایی»، «محدوده نفوذی» و نظایر آنها در مورد حریم شهر، «محدوده مسکونی روستا» یا «حدود روستا» در مورد «محدوده روستا» و «محدوده قانونی شهرک» می‌گردد و هر ترتیب دیگری که در مورد تعاریف محدوده و حریم شهر، محدوده شهرک و روستا و نحوه تعیین آنها با هر عنوان دیگری در قوانین و مقررات قبلی مقرر شده باشد، با تصویب این قانون ملغی خواهند بود.

تبصره تعاریف و مراجع تصمیم‌گیر مربوط به محدوده‌ها و حریم‌های مورد اشاره در این قانون جایگزین تعاریف و مراجع تصمیم‌گیر مربوط در تمام قوانین موضوعه از جمله قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۵ می‌شود.

ماده ۱۱ محدوده و حریم تعریف شده که در این قانون برای مناطق مسکونی شهری و روستایی و شهرک‌های مسکونی است شامل سایر محدوده‌ها و حریم‌های خاص که حسب قوانین خاص تعیین شده اند (مثل حریم راه آهن، محدوده مناطق چهارگانه حفاظت شده محیط زیست، حریم میراث فرهنگی و نظایر آن) نخواهد شد.

ماده ۱۲ هر گونه تخلف از احکام موضوع این قانون به عنوان تجاوز به حقوق عمومی، جرم محسوب شده و مرتکبین علاوه بر اعاده وضع و رفع اثر از تخلفات، به مجازات مربوط برابر قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

قانون فوق مشتمل بر دوازده ماده و یازده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ چهاردهم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۱۰/۲۸ به تأیید شورای نگهبان رسید.

۶-۳-۳ (فرم مربوط به پرونده آبادی ها)

پس از تکمیل واحد تقسیماتی در فرم آبادی بخش های زیر را به صورت زیر تکمیل نمایید

بخش ۱

در این قسمت نام آبادی به همراه کد ۶ رقمی آن و آبادی محل تحقیق و نام فردی که فرم آبادی را تکمیل می کند باید درج گردد.

بخش ۲

مختصات آبادی را به صورت UTM و یا طول و عرض جغرافیایی به همراه نام محلی (همانند مسجد، دهیاری، مرکز بهداشت، دفتر مخابرات و یا مرکز آبادی و....) که مختصات GPS در آن ثبت شده است باید درج گردد.

بخش ۳

در این بخش سه سوال مطرح شده است که در واقع همان معیارهای تشخیص آبادی است و قبلا به آن اشاره شده است.

سوال اول- در این سوال قرار گرفتن آبادی مورد تحقیق در خارج از محدوده شهرها را پرسش کنید خاطر نشان می سازد که هر شهر دارای دو محدوده است یکی "محدوده شهر" و دیگری "حریم شهر". این محدوده علاوه بر محدوده قانونی مجموعه اماکن تاسیسات و اراضی بهم پیوسته ای (کشاورزی و غیر کشاورزی) را که مربوط به توسعه شهر است در بر می گیرد فرض کنید از تجمع دو یا چند آبادی یک شهر تشکیل شود طبق قانون بخشی از مجموعه محدوده این آبادیها به عنوان "محدوده قانونی" تعیین و به تصویب مقامات ذیربط می رسد. مجموع محدوده آبادیهای مزبور که به طور معمول فراتر از محدوده قانونی است حریم شهری مربوط به شهر مذکور را تشکیل می دهد.

خاطر نشان شود که این سوال فقط وقتی موضوعیت پیدا می کند که آبادی مورد تحقیق در مجاورت یک شهر قرار داشته باشد بدیهی است آبادیهای که در مجاورت شهری قرار ندارد باید همیشه در مربع ۱ علامت "x" بگذارید.

چنانچه آبادی مورد تحقیق در خارج از محدوده شهر قرار دارد در مربع ۱ علامت ضربدر "x" درج کنید و بقیه سوالات را ادامه دهید. در صورتی که آبادی مجاور شهر در محدوده شهر قرار دارد در مربع ۲ علامت "x" درج کنید و نام شهر را در محل مربوط بنویسد در این حالت توضیحات لازم (دریافتی از مطلعین همکار) را در بخش ۵ بنویسد بخش ۶ را نیز تکمیل کنید و از تکمیل بقیه سوالات خوداری نماید توجه داشته باشید که تکمیل سوال ۱ موجب خواهد شد که اراضی کشاورزی آن دسته از روستاها که بافت مسکونی آنها جذب شهرها شده و اراضی آنها به عنوان آبادیهای خالی از سکنه و با عناوین مختلف در فهرست آبادیها و نقشه باقی مانده است جزو حوزه شهری محسوب شده و از نقشه و فهرست آبادیها حذف شوند.

سوال دوم- یکی دیگر از معیارهای تشخیص آبادی داشتن محدوده مستقل است که در این سوال مطرح می شود بعد از تحقیق از مطلعین چنانچه محدوده آبادی جزئی از محدوده آبادیهای دیگر نیست در مربع ۱ علامت ضربدر "x" درج کنید و تکمیل بخش را ادامه دهید در غیر این صورت یعنی در حالتی که آبادی دیگر است در مربع ۲ ضربدر "x" بگذارید و نام آبادی اصلی را در مقابل سطر ۱-۲ و کد آنرا در محل مربوط بنویسد پس نام دهستان را در سطر ۲-۲ درج کنید در این حالات هر نوع توضیحی که به روشن شدن اشتباه در احتساب نقطه مزبور به عنوان آبادی کمک می کند در بخش ۵ بنویسد و بخش ۶ را نیز تکمیل کنید در ضمن نام این نقطه را که نقطه فرعی محسوب می شود در جدول بخش ۴ پرسشنامه آبادی متبوع (اصلی) نقطه مزبور درج کنید.

برای روشن شدن مسئله خاطر نشان می سازد که در اراضی برخی از آبادیها با احداث چاههای آب و یا ایجاد مزارع (بعضا توسط غیر ساکنان آبادی) ماموران سرشماریهای گذشته در هنگام مراجعه آنها را بدون در نظر گرفتن تعریف

آبادی به عنوان آبادی جدید فهرست کرده اند به همین ترتیب ایجاد گاوداریها و انواع مرغداریها و... در اراضی آبادیها منجر به احتساب بسیاری از آنها به عنوان آبادی جدید شده است.

سوال سوم- سومین معیار مهم تشخیص آبادی داشتن اراضی به هم پیوسته است چنانچه پاسخ سوال سوم مثبت است در مربع ۱ "x" درج کنید و تکمیل بقیه بخشها را ادامه دهید چنانچه پاسخ سوال مزبور منفی است در مربع ۲ علامت "x" بگذارید در این حالت نام و کد آبادیهای را که با این آبادی مجموعه اراضی آنها به هم پیوسته است و بر رویهم یک مجموعه را تشکیل می دهند در مقابل سطهای ۱-۳ و ۲-۳ (ذیل سوال ۳) بنویسد و هر نوع توضیح لازم در مورد حالت اخیر را (ناپیوسته بودن اراضی) که از طرف مطلعین ارائه می شود در بخش ۵ درج کنید.

برای روشن شدن این حالت خاطر نشان می سازد در معدودی از آبادیها ساکنین و بهره برداران اراضی کشاورزی که به طور طبیعی زمینهای آنان در محدوده آبادی پراکنده است، به دلایلی به دو یا چند دسته تقسیم شده و هر دسته در یک نقطه در داخل محدوده آبادی واحدهای مسکونی خود را بنا کرده اند و بعضا به دو نام جداگانه اسم گذاری شده اند این در حالی است که اراضی زراعی آنها ممکن است حالت متداخل داشته باشد.

اضافه می نماید که بسیاری از آبادیها در مجاورت هم از قدیم الایام با یک نام ولی پسوند "علیا و سفلی"، "بالا و پایین" و امثالهم وجود دارد که اراضی آنها جدا از هم بوده و مشمول حالت نابهیم پیوستگی اراضی نمی باشند.

در حالت پاسخ منفی برای سوال ۳ علیرغم نقص یکی از معیارهای تعریف آبادی کماکان آبادی مرود تحقیق را با همان حالت به صورت آبادی مورد قبول قرار دهید و حتما توضیحات لازم را برای پیدایش این وضعیت در بخش ۵ بنویسد.

فرم آبادی

استان:

شهرستان:

بخش:

دهستان:

بخش ۱

نام آبادی:										
کد آبادی: <table border="1"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>										
محل تحقیق: الف) آبادی مورد تحقیق ☐ ب) آبادی دیگر ☐ نام و کد آبادی:										
نام و نام خانوادگی محقق: امضا										
تاریخ										

بخش ۲

ثبت مختصات:	نام مکان و محل ثبت مختصات:
X(UTM):	Y(UTM):
λ :	φ :

بخش ۳

۱- آیا آبادی خارج از محدوده شهرها قرار دارد؟
بلی ☐ ۱
نه ☐ ۲ ← نام شهر:
- پس از درج نام شهر توضیحات لازم را در بخش ۵ نوشته و بخش ۶ تکمیل کنید و بقیه پرسشنامه را سفید بگذارید.
۲- آیا آبادی دارای محدوده مستقل است؟
بلی ☐ ۱
نه ☐ ۲ ← (نام و کد آبادی اصلی را در ذیل بنویسید)
۱-۲- نام آبادی:

بخش ۵

توضیحات:

--

بخش ۶

مشخصات مطلعین یا دهیار و اعضای شورا

۱- نام و نام خانوادگی:

سمت:

آدرس و تلفن:

امضا

۲- نام و نام خانوادگی:

سمت:

آدرس و تلفن:

امضا

۳- نام و نام خانوادگی:

سمت:

آدرس و تلفن:

امضا

تائید مسئول نقشه استان